

2018 05 21 Linjär regression

Modell: Vi antar ett linjärt samband $y = \beta_0 + \beta_1 x$ som modelleras av $\underline{y}_i = \beta_0 + \beta_1 x_i + \varepsilon_i$ där

- 1) x_1, x_2, \dots, x_n är givna kända tal. De kallas för förförklarande variabler.
- 2) $\varepsilon_1, \varepsilon_2, \dots, \varepsilon_n$ är obero. s.v. (störningar/fel) s.t. $E[\varepsilon_i] = 0$ & $\text{Var}(\varepsilon_i) = \sigma^2$. Vi antar dessutom att $\varepsilon_i \sim N(0, \sigma^2)$.
- 3) Vi vill skatta β_0 =intercept & β_1 =slope (lutningskoeff.).
- 4) $\underline{y}_1, \dots, \underline{y}_n$ kallas för bero. variabler.
- 5) Linjen $y = \beta_0 + \beta_1 x$ kallas för den teoretiska regressionslinjen.

Vi skattar β_0, β_1 genom att välja $\hat{\beta}_0, \hat{\beta}_1$ s.t.

$$Q(\beta_0, \beta_1) = \sum_{k=1}^n (y_k - (\beta_0 + \beta_1 x_k))^2$$

minimeras. Här är $(x_1, y_1), \dots, (x_n, y_n)$ våra datapunkter.

Vi minimerar $Q(\beta_0, \beta_1)$ genom att lösa $\frac{\partial Q}{\partial \beta_0} = \frac{\partial Q}{\partial \beta_1} = 0$.

Om vi åter $S_{xy} = \sum_{k=1}^n (x_k - \bar{x})(y_k - \bar{y})$, $S_{xx} = \sum_{k=1}^n (x_k - \bar{x})^2$, $S_{yy} = \sum_{k=1}^n (y_k - \bar{y})^2$ får vi $\hat{\beta}_1 = \frac{S_{xy}}{S_{xx}}$ & $\hat{\beta}_0 = \bar{y} - \hat{\beta}_1 \bar{x}$.

Vår anpassade regressionslinje blir $\hat{y} = \hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 x$

Som ett mått på anpassningen beräknas förförklaringsgraden

$$R^2 = 1 - \frac{\sum_{k=1}^n (y_k - \hat{y}_k)^2}{\sum_{k=1}^n (y_k - \bar{y})^2} = \dots = \frac{S_{xy}^2}{S_{xx} S_{yy}}$$

Vi har att $R^2 \in (0,1)$ & att $R^2 \approx 1$ motsvarar att data stöder ett linjärt samband vdl.
Om $R^2 \approx 0$ så inte.

Under antagandet att $\epsilon_i \sim N(0, \sigma^2)$ & iid kan man visa att
 $\hat{\beta}_1 = \hat{\beta}_1(\epsilon_1, \dots, \epsilon_n) \sim N(\beta_1, \frac{\sigma^2}{S_{xx}})$ & $\hat{\beta}_0 = \hat{\beta}_0(\epsilon_1, \dots, \epsilon_n) \sim N(\beta_0, \sigma^2 \frac{\sum_{k=1}^n x_k^2}{n S_{xx}})$

OBS! $E[\hat{\beta}_i] = \beta_i$ så båda är VVR.

Med kändom om fördelningarna kan vi skapa K.I.

$$1 - \alpha = P(-z_\alpha \leq Z \leq z_\alpha) = P\left(-z_\alpha \leq \frac{\hat{\beta}_1 - \beta_1}{\sigma/\sqrt{S_{xx}}} \leq z_\alpha\right)$$

$$\Rightarrow I_\beta = \hat{\beta}_1 \pm z_\alpha \frac{\sigma}{\sqrt{S_{xx}}}$$

Ex (F-halt) med insättning av data & om $\sigma = 1$ får vi

$$R^2 = \frac{S_{xy}^2}{S_{xx} S_{yy}} \approx 0.9436, \hat{\beta}_1 \approx N(\beta_1, 0.1257) \text{ medan } \hat{\beta}_0 \approx N(\beta_0, 0.3627)$$

Oftast är σ^2 okänd. Istället skattar vi σ^2 med $S_r^2 = \frac{1}{n-2} \sum_{k=1}^n (y_k - \hat{y}_k)^2 =$
 $= \frac{1}{n-2} \sum_{k=1}^n (y_k - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 x_k)^2$

Anm: 1) S_r^2 är VVR

2) $s^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{k=1}^n (y_k - \bar{y})^2$ är ej bra här!

Som innan när σ skattas får vi $\frac{\hat{\beta}_1 - \beta_1}{S_r / \sqrt{S_{xx}}} \sim t(n-2)$ &
 $\frac{\hat{\beta}_0 - \beta_0}{S_r \sqrt{\frac{\sum_{k=1}^n x_k^2}{n S_{xx}}}} \sim t(n-2)$ dvs. t-fördelningar.

Ex (F-halt) om σ^2 är okänd skattar vi & får $S_r^2 \approx 0.039$
 Ett 95% K.I. för β_1 blir då (med $t_{0.025}(6) \approx 2.45$)

$$I_{\beta_1} = \hat{\beta}_1 \pm 2.45 \frac{s_r}{\sqrt{s_{xx}}} \approx [1.31, 2.16] \leftarrow 95\% \text{ numenskt K.I.}$$

Vi kan använda K.I. för att göra hypotestest.

Ex (F-halt) vi vill testa $H_0: \beta_1 = 0$, $H_1: \beta_1 \neq 0$, på signif. 0.05. Enl. förra gången kan vi välja RR s.a.

$\hat{\beta}_1 \in RR \Leftrightarrow 0 \notin I_{\beta_1}$, där I_{β_1} är ett K.I. för β_1 med gamma värde på α .

Vi har enl. ovan att $0 \notin I_{\beta_1} \approx [1.31, 2.16]$, så vi förkastar H_0 på signif. 0.05.

Rimlighetsanalys av modellen

Betrakta residualerna $\hat{e}_k = y_k - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 x_k = y_k - \hat{y}_k$.

Om vi ser mönster i residualerna bör vi vara skeptiska till modellantagandet.

Q018 05 &2 Gamla tenta uppgifter

1) Låt X vara en s.v. med tðthetsfunk. $f(x) = (x + C_1) e^{-C_2 x}$ $x \geq 0$

a) Bestäm ett samband mellan C_1 & C_2 s.a. $f(x)$ verkligen är en tfkn. Bestäm eventuella restriktioner på C_1, C_2 .

d) Använd att $\int_{-\infty}^{\infty} f(x) dx = 1$ & $f(x) \geq 0 \forall x \in \mathbb{R}$.

Vi har att:

$$1 = \int_{-\infty}^{\infty} f(x) dx = \int_0^{\infty} (x + C_1) e^{-C_2 x} dx \stackrel{P.I.}{=} \left[(x + C_1) \frac{e^{-C_2 x}}{-C_2} \right]_0^{\infty} + \frac{1}{C_2} \int_0^{\infty} e^{-C_2 x} dx = \\ = \frac{C_1}{C_2} + \frac{1}{C_2} \left[\frac{e^{-C_2 x}}{-C_2} \right]_0^{\infty} = \frac{C_1}{C_2} + \frac{1}{C_2^2}.$$

Vi får att $C_1 = C_2 - 1/C_2$. Vi har att $C_1 \geq 0 \Rightarrow C_2 \geq 1 \Rightarrow C_2 \geq 1 //$

b) Beräkna $E[X^n]$ för alla värden på $n \in \mathbb{N}$.

d) Vi har att:

$$E[X^n] = \int_{-\infty}^{\infty} x^n f(x) dx = \int_0^{\infty} (x^{n+1} + C_1 x^n) e^{-C_2 x} dx \\ \int_0^{\infty} x^{n+1} e^{-C_2 x} dx = \left[x^{n+1} \frac{e^{-C_2 x}}{-C_2} \right]_0^{\infty} + \int_0^{\infty} \frac{n+1}{C_2} x^n e^{-C_2 x} dx = \int_0^{\infty} \frac{n+1}{C_2} x^n e^{-C_2 x} dx \\ \Rightarrow E[X^n] = \left(\frac{n+1}{C_2} + C_1 \right) \int_0^{\infty} x^n e^{-C_2 x} dx = \left(\frac{n+1}{C_2} + C_1 \right) \left(\left[x^n \frac{e^{-C_2 x}}{-C_2} \right]_0^{\infty} + \int_0^{\infty} n x^{n-1} \frac{e^{-C_2 x}}{-C_2} dx \right) \\ = \left(\frac{n+1}{C_2} + C_1 \right) \left(0 + \frac{n}{C_2} \int_0^{\infty} x^{n-1} e^{-C_2 x} dx \right) = \dots = \left(\frac{n+1}{C_2} + C_1 \right) \frac{n!}{C_2^n} \int_0^{\infty} e^{-C_2 x} dx \\ = \left(\frac{n+1}{C_2} + C_1 \right) \frac{n!}{C_2^n} //$$

Mgf: $M_X(t) = M_X(0) + M'_X(0)t + M''_X(0) \frac{t^2}{2!} + \dots + M_X^{(k)}(0) \frac{t^k}{k!} + \dots$
 $M_X^{(k)}(0) = E[X^k]$

1) beräkna mgf, 2) Taylorutv. 3) lös av $M_X^{(k)}(0)$.

Alt. lösning till b)

2) Betrakta händelserna A, B, C.

a) Antag att $P(A \cap B \cap C) = 0.4$, $P(B \cap C) = 0.5$ & $P(C) = 0.9$. Beräkna $P(A | B \cap C)$

L) Vi har att:

$$P(A | B \cap C) = \frac{P(A \cap B \cap C)}{P(B \cap C)} = \frac{P(A \cap B \cap C)}{P(B \cap C)} \cdot \frac{P(C)}{P(C)} = \frac{0.4 \cdot 0.9}{0.5} = \frac{36}{50} //$$

b) Finns det tre händelser A, B, C s.t.

$$P(A \cap B \cap C) = 0.24, P(C) = 0.9 \text{ & } P(B | C) = 0.2 ?$$

L) Svar: Nej! Vi får att:

$$P(A \cap B | C) = \frac{P(A \cap B \cap C)}{P(C)} = \frac{0.24}{0.9} > 0.2 = P(B | C),$$

vilket motsätter att $A \cap B \subset B //$

3) Antag att sv. U har sannolikhetsfunktion

$$P(U=k) = \frac{2k}{N(N+1)}, \quad k=1, 2, \dots, N$$

där N är en parameter. Antag vidare att den betingade fördelningen för X givet U=k är Exp(k).

a) Antag att X_1, \dots, X_n är iid alla med samma fördelning som X. Hitta MME'n (momentskattaren) för N uttryckt i X_1, \dots, X_n .

b) Låt U_1, \dots, U_n vara iid med samma fördelning som U. Hitta MLE'n (maximum likelihood-skattaren) för N uttryckt i U_1, \dots, U_n .

L) a) Vi ska (enl. momentmetoden) beräkna $E[X]$. Vi kan hitta marginalfördelningen & sedan använda def. av väntevärde.

$$\text{Alt. } E[X] = E[E[X|U]] = *$$

$$\boxed{\mathbb{E}[X|U=k] = \frac{1}{k} \quad (\text{ty } X \text{ givet } U=k \text{ är Exp}(k))}$$

$$\boxed{\Rightarrow \mathbb{E}[X|U] = \frac{1}{U}}$$

$$\star = \mathbb{E}[1/U] = \sum_{k=1}^N \frac{1}{k} P(U=k) = \sum_{k=1}^N \frac{1}{k} \frac{\vartheta k}{N(N+1)} = \frac{\vartheta}{N+1}$$

momentmetoden: $\bar{X} = \frac{\vartheta}{N+1} \Rightarrow \hat{N} = \frac{\vartheta}{\bar{X}} - 1 \quad //$

b) Vi ska hitta likelihooden & maximera den. Likelihooden ges av den gemensamma sif för U_1, \dots, U_n .

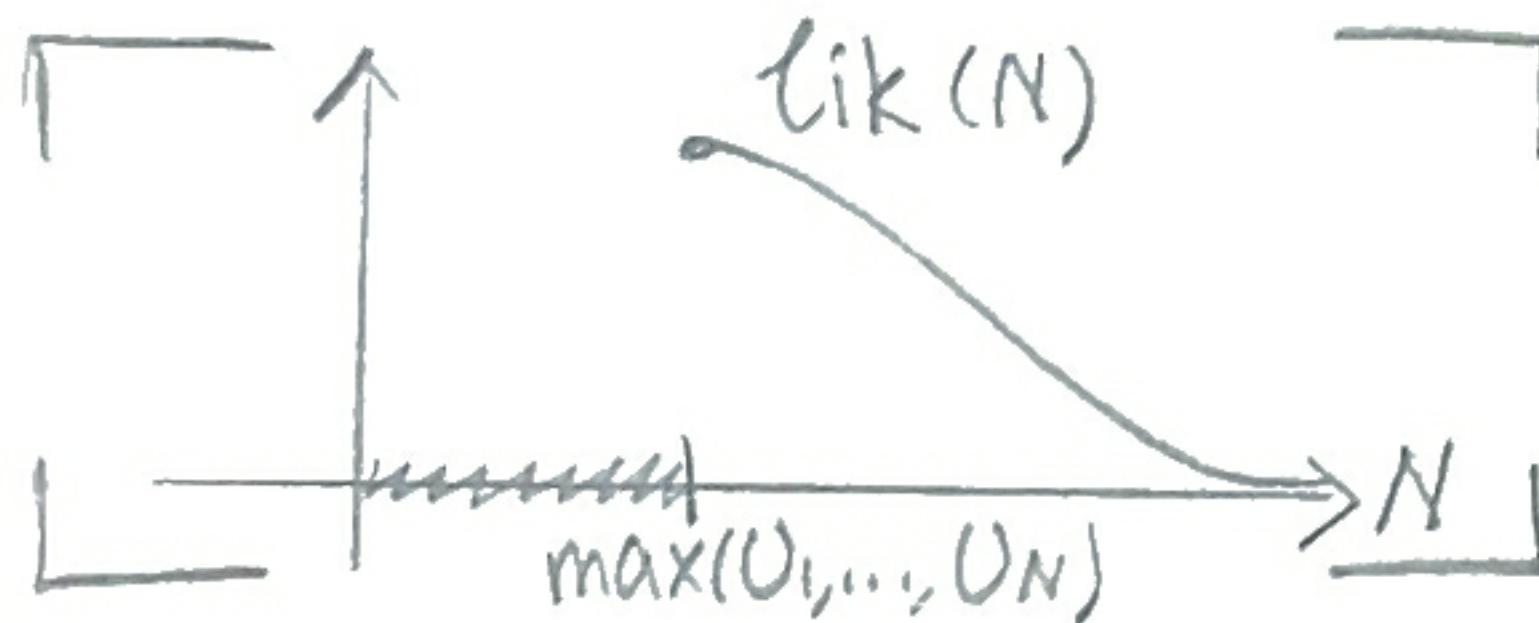
$$lik(N) = f(U_1, \dots, U_n | N) = \prod_{k=1}^{oben, n} f(U_k | N) = \prod_{k=1}^n \frac{\vartheta}{N(N+1)} I(U_k \in \{1, \dots, N\}) =$$

$$\boxed{P(U=k) = \frac{\vartheta}{N(N+1)} \underset{\substack{\uparrow \\ \text{indikatorfunk.}}}{I(1 \leq k \leq N)} = \frac{\vartheta}{N(N+1)} I(k \in \{1, \dots, N\})}$$

$$= \frac{\vartheta^n}{N^n (N+1)^n} U_1 \cdot U_2 \dots U_n I(U_1, U_2, \dots, U_n \in \{1, \dots, N\}).$$

Vilket N maximeras $lik(N)$? Jo, $\hat{N} = \max(U_1, \dots, U_n)$,

vilket är vår MLE.

4)	$x(\text{dag})$	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	$y(\text{deltagare})$	120	118	112	112	108	106	97	90	80	78
	//	12									
	72	64									

a) Vi ska skatta β_0 & β_1 och använder $\hat{\beta}_1 = \frac{s_{xy}}{s_{xx}}$ & $\hat{\beta}_0 = \bar{y} - \hat{\beta}_1 \bar{x}$. Med insatta data får vi $\hat{\beta}_1 \approx -5,213$ & $\hat{\beta}_0 \approx 130,3$.

c) Vi delar upp data i 2 delar: vecka 1 resp. 2. Vi får då:

$$y = -0.857x + 128.67 \quad \text{v.1}$$

$$y = -6.314x + 140.15 \quad \text{v.2}$$

2018 05 23 Räkneövning 8

Linjär regression & delar av gammal tenta

14.13 En linje är passad till \underline{n} observationer med minsta-kvadrat-metoden. Anta att statistiska standardmodellen håller. Vi vill skatta värdet vid en ny pkt x_0 . Kalla värdet $\hat{\mu}_0$. Skattaren är $\hat{\mu}_0 = \hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 x_0$.

a) Ange ett uttryck för $\text{Var}(\hat{\mu}_0)$ som funk. av $x_0 - \bar{x}$.

b) "Standardmodellen": $\mu_i = \beta_0 + \beta_1 x_i$, $i=1, \dots, n$

$e_i \sim N(0, \sigma^2)$, sber. x_i deterministiska variabler (ej stokastiska)

$$\text{Var}(\hat{\mu}_0) = \text{Var}(\hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 x_0) = \text{Var}(\hat{\beta}_0) + x_0^2 \text{Var}(\hat{\beta}_1) + 2x_0 \text{cov}(\hat{\beta}_0, \hat{\beta}_1).$$

$$\text{Sats B: } \text{Var}(\hat{\beta}_0) = \frac{\sigma^2 \sum x_i^2}{n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2}, \quad \text{Var}(\hat{\beta}_1) = \frac{n \sigma^2}{n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2},$$

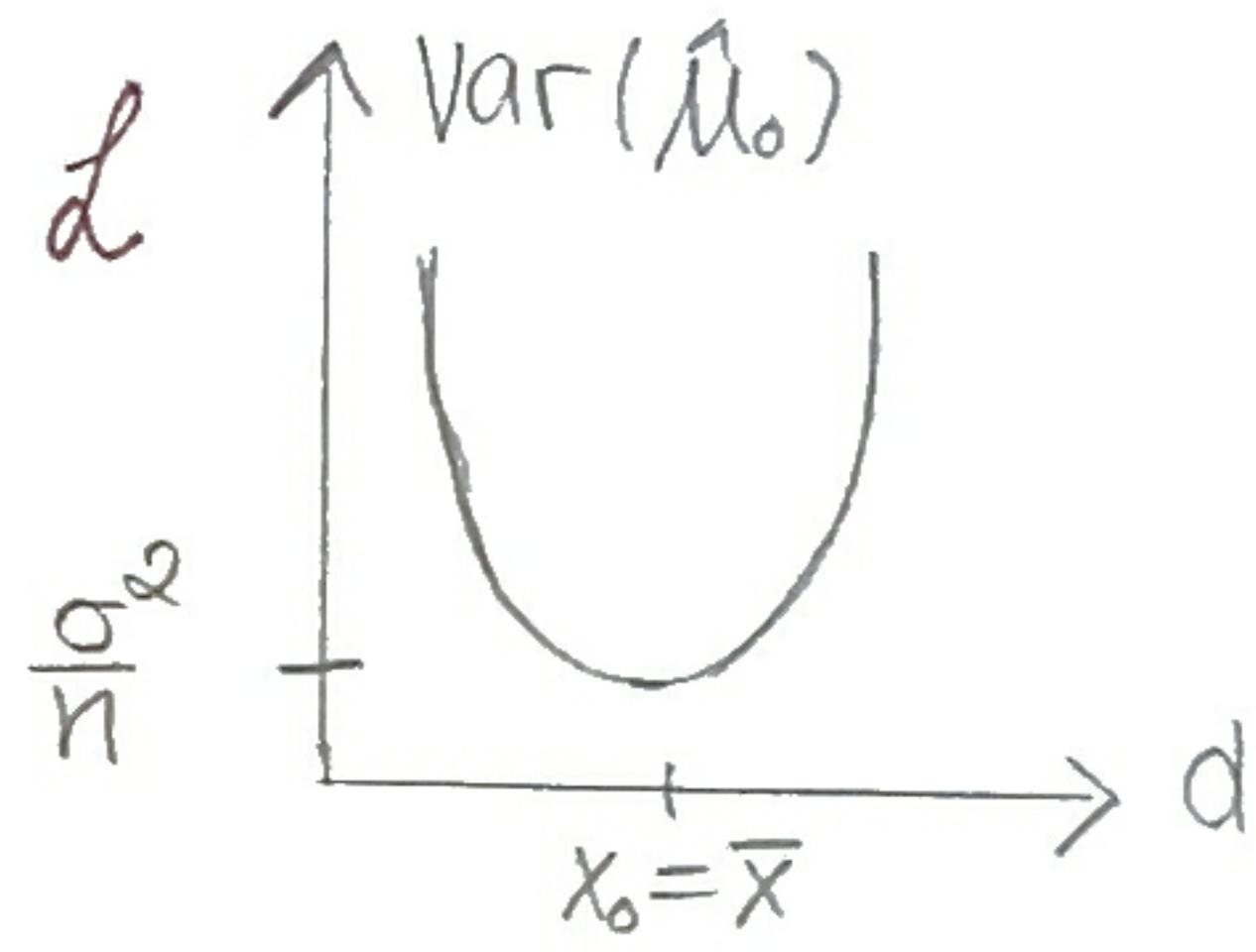
$$\text{cov}(\hat{\beta}_0, \hat{\beta}_1) = -\frac{\sigma^2 \sum x_i}{n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2}.$$

Kort räkning (analogt med $E(X - E(X)) = E(X^2) - E(X)^2$)

$$\sum x_i^2 - \frac{1}{n} (\sum x_i)^2 = \sum (x_i - \bar{x})^2$$

$$\begin{aligned} & \text{Var}(\hat{\mu}_0) = \frac{\sigma^2 (\sum x_i^2 - \frac{1}{n} (\sum x_i)^2) + \sigma^2 (\sum x_i)^2 + x_0^2 n \sigma^2 - 2x_0 \sigma^2 \sum x_i}{n (\sum x_i^2 - \frac{1}{n} (\sum x_i)^2)} = \\ & = \frac{\sigma^2}{n} + \frac{\sigma^2 ((\frac{1}{n} \sum x_i)^2 + x_0^2 - 2x_0 \frac{1}{n} \sum x_i)}{\sum (x_i - \bar{x})^2} = \frac{\sigma^2}{n} + \frac{\sigma^2 (x_0^2 - 2x_0 \bar{x} + \bar{x}^2)}{\sum (x_i - \bar{x})^2} = \\ & = \frac{\sigma^2}{n} + \frac{\sigma^2 (x_0 - \bar{x})^2}{\sum (x_i - \bar{x})^2} = \sigma^2 \left(\frac{1}{n} + \frac{(x_0 - \bar{x})^2}{\sum (x_i - \bar{x})^2} \right) \end{aligned}$$

b) Skissa $\text{Var}(\hat{\mu}_0)$ som funk. av $d = x_0 - \bar{x}$

c) Hitta ett 95% K.I. för μ_0

d) β_0, β_1 normalfördelade då de är linjärkomb. av e_i , som obero. normal förd. $\Rightarrow \hat{\mu}_0$ normalförd.

$$\Rightarrow \frac{\hat{\mu}_0 - \mu_0}{S_{\hat{\mu}_0}} \sim t_{n-\alpha} \quad (\text{kop 6. lemma B}),$$

$$\text{där } S_{\hat{\mu}_0} = \sqrt{s^2 \left(\frac{1}{n} + \frac{(x_0 - \bar{x})^2}{\sum (x_i - \bar{x})^2} \right)}$$

$$\Rightarrow \text{K.I.} = \hat{\mu}_0 \pm S_{\hat{\mu}_0} t_{n-\alpha}(0.025)$$

$$s^2 = \frac{1}{n-1} \sum (y_i - \hat{y}_i)^2$$

Tenta 2010 08 16

5. Dioxinhalt i sjöar

sjö nr. 1 2 3 4... 11

halt (ppm) 13,74 9,04 ...

Anta att förekomsten av dioxider är obero. likaförd. $N(\mu, \sigma^2)$

a) Skatta stickprovsmedelvärde & varians.

$$d) \hat{\mu} = \bar{x} = \frac{1}{n} \sum x_i = 9.856, \quad \sigma^2 = s^2 = \frac{1}{n-1} \sum (x_i - \bar{x})^2 \approx 20.89$$

b) Sätt upp lämpligt hypotestest för att testa om $\mu > 8$.

$$d) H_0: \mu = 8, \quad H_1: \mu > 8.$$

c) Kan vi förkasta nollhypotesen på 5%-nivån?

$$d) \text{Under } H_0 \text{ gäller } T = \frac{\bar{x} - 8}{\sqrt{s^2/11}} \sim t_{10}$$

$$\bar{x} \text{ & } s \text{ ovan ger } t = \frac{9.856 - 8}{\sqrt{20.89/11}} \approx 1.346$$

Tabell ger $0.05 = P(T \geq 1.8/\sqrt{2})$

$\Rightarrow P(T \geq t) > 0.05 \Rightarrow$ kan ej förk. H_0 !

d) Vad är p-värdet?

d) $P(T \geq t) = P(T \geq 1.37/\sqrt{2}) \approx 0.1 = p$

6. Låt X_1, \dots, X_n vara obero. likaförd. s.v. som tar värden $\{-1, 0, 1\}$ med sannolikheterna $1/4, 1/4$ resp. $1/2$.

a) Hitta mgf.

d) $M_X(t) = E(e^{tx}) = \frac{1}{2} e^{-t} + \frac{1}{4} e^{0t} + \frac{1}{4} e^{1t} = \frac{1+2e^{-t}+e^{2t}}{4}$

b) Låt $S_n = \sum_{i=1}^n X_i$ & hitta mgf för S_n

d) $M_{S_n}(t) = E(e^{tS_n}) = E(e^{\frac{t}{\sqrt{n}} \sum_{i=1}^n X_i}) = M_X\left(\frac{t}{\sqrt{n}}\right)^n = \left(\frac{1+2e^{-t/\sqrt{n}}+e^{2t/\sqrt{n}}}{4}\right)^n$

c) Bestäm $\lim_{n \rightarrow \infty} M_{S_n}(t)$. Mot vilken fördelning konv. fördelningen för S_n ?

d) $f(t) = e^{t/\sqrt{n}}, f'(t) = \frac{e^{t/\sqrt{n}}}{\sqrt{n}}, f''(t) = \frac{e^{t/\sqrt{n}}}{\sqrt{n}}, f'''(t) = \frac{e^{t/\sqrt{n}}}{n^{3/2}}$

$$f(t) = f(0) + f'(0)t + f''(0)\frac{t^2}{2} + O(n^{3/2}) = 1 + \frac{t}{\sqrt{n}} + \frac{t^2}{2n} + \dots$$

$$\begin{aligned} M_{S_n}(t) &= \left(\frac{1+2(1-\frac{t}{\sqrt{n}}+\frac{t^2}{2n}+O(n^{3/2}))+(1+\frac{\partial t}{\sqrt{n}}+\frac{4t^2}{2n}+O(n^{3/2}))}{4} \right)^n = \\ &= \left(1 + \frac{3t^2}{4n} + O(n^{3/2}) \right)^n \rightarrow e^{\frac{3t^2}{4}}. \end{aligned}$$

mgf för $N(\mu, \sigma^2)$ är $e^{\mu t + \frac{1}{2} \sigma^2 t^2} \Rightarrow$ förd. konv. till $N(0, 3/2)$

7. Vi observerar följande

Utfall: 1 2 ... 12 0

Frekvens: 10 22 ... 1 1 (tot. 201 obser.)

Anta att utfallen är obero. & följer en Poisson förd. med param. 1

a) Skatta 1

L $X \sim \text{Poi}(1) \Rightarrow E(X) = 1$. $E(X)$ kan skattas med \bar{x} . Välj skattaren $\hat{1} = \bar{x} = \frac{2 \cdot 0 + 1 \cdot 10 + 2 \cdot 22 + \dots + 10 \cdot 1}{201} = \frac{927}{201}$

b) Skatta standardfelet för skattaren från a)

L $\text{Var}(\hat{1}) = \text{Var}(\bar{x}) = \frac{\text{Var}(X)}{n} = \frac{1}{n}$.

Skatta $\text{Var}(\hat{1})$ med $\hat{s}^2 = \frac{1}{n} = \frac{927}{201^2}$.

Standardfelet skattas till $\hat{\sigma}_x = \sqrt{\frac{927}{201}}$

c) Ge ett approx. K.I. för 1

L \bar{x} innehåller summa av 201 obero. likaförd. variabler
 $\Rightarrow \bar{x}$ approx. normalförd.

$$\bar{x} \stackrel{\text{appr.}}{\sim} N(1, s_{\bar{x}}^2) \Rightarrow \frac{\bar{x} - 1}{s_{\bar{x}}} \sim N(0, 1)$$

$$0.95 \approx P(-1.96 \leq \frac{\bar{x} - 1}{s_{\bar{x}}} \leq 1.96) = P(\bar{x} - 1.96s_{\bar{x}} \leq 1 \leq \bar{x} + 1.96s_{\bar{x}})$$

$$\Rightarrow \text{K.I.} \approx [4.315, 4.909]$$

8. 140 deltagare, 35 numrerade bord, alla bord har lika många platser.

a) Då hur många sätt kan deltagare placeras?

Tä hänsyn till vilket bordsnr. man sitter vid.

L 4/bord, ett bord i taget.

Tilldelningarna för bord 1 kan göras på $\binom{140}{4}$ olika sätt.

Bord 2: $\binom{136}{4}$, bord i : $\binom{140-4(i-1)}{4}$ sätt.

$$\text{Totalt } \binom{140}{4} \binom{136}{4} \binom{132}{4} \dots \binom{4}{4} = \frac{140! 136! 132! \dots 4!}{(4!)^{35} (140-4)! (136-4)! \dots (4-4)!} =$$

$$= \frac{140!}{(4!)^{35}}$$

b) Som a) men utan hänsyn till bordsnr.

d) Borden kan permuteras på $35!$ olika sätt.

Antalet placeringar blir $\frac{140!}{(4!)^{35} 35!}$

c) 20 deltagare är fransmän. Hur många placeringar finns då bord 1-5 ockuperas av enbart fransmän?

Ta hänsyn till bordsnr.

d) Fransmannen kan placeras på $\frac{20!}{(4!)^5}$ sätt.
Övriga deltagare $\frac{120!}{(4!)^{30}}$

Totalt $\frac{20! 120!}{(4!)^{35}}$

d) Samma som c) men nu kräver inte att fransmannen sitter på just bord 1-5, bara att de sitter på 5 bord.

d) De 5 borden kan väljas på $\binom{35}{5}$ sätt.

Svaret blir $\binom{35}{5} \frac{20! 120!}{(4!)^{35}}$